

V Cigli 27. novembra 2009

Obec Cigel'

Cigel' 192

Príslušný orgán: Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky

Vec: Písomné stanovisko k zámeru Lom Košariská Cigel'

Spoločnosť KRUH, spol. s r.o., Obecný úrad 192, 971 01 Cigel' predložila príslušnému orgánu Zámer podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie. Účelom predloženého zámeru je pokračovanie ťažby andezitu v existujúcom lome Košariská v katastrálnom území Cigel', s ročnou kapacitou ťažby 300 tis. ton. Informácia o zámere bola rozoslaná 13. novembra 2009.

Podľa § 23 ods. „dotknutá obec do troch dní od doručenia zámeru alebo oznámenia podľa odseku 2 informuje o ňom verejnosť spôsobom v mieste obvyklým a zároveň oznámi, kde a kedy možno do zámeru nahliadnuť. Zámer musí byť verejnosti prístupný najmenej po dobu 21 dní od zverejnenia informácie o jeho doručení.“

Dňa 26. novembra 2009 som bol informovaný o zámere a nahliadol som do dokumentov na internetových stránkach EIA. Podľa § 23 ods. 4 zákona č. 24/2006 Z.z „verejnosť môže doručiť dotknutej obci svoje písomné stanovisko k zámeru príslušnému orgánu do 21 dní od doby, keď bola o zámere informovaná, alebo od zverejnenia oznámenia“.

Ako obyvateľ obce Cigel' som podľa zákona 612/2002 Z. z. o obecnom zriadení povinný podieľať sa na ochrane a na zveľaďovaní životného prostredia v svojej obci. Okrem toho mi veľmi záleží na ochrane svojho majetku, majetku obce a chcem sa vyjadriť ku zámeru činnosti, ktorá pravdepodobne ovplyvní zdravie a kvalitu života obyvateľov Cigľa na mnoho rokov.

Predkladám príslušnému orgánu nasledujúce písomné stanovisko k uvedenému zámeru.

Mgr. Ivan Kadlečík

Písomné stanovisko k Zámeru Lom Košariská Cigel'

Nesúhlasím s aplikáciou skráteného konania procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie, s upustením od správy o hodnotení, posunutím ďalších aktivít do etapy poprojektovej analýzy. Zásadne nesúhlasím s realizáciou predloženého variantu navrhovanej činnosti. Nemyslím si, že nie je k dispozícii iná lokalita alebo že pre navrhovanú činnosť neexistuje iná technológia.

Podľa mňa je potrebné posudzovanie ďalšieho reálneho variantu navrhovanej činnosti a optimálnym variantom by bol nulový variant.

Svoje stanovisko odôvodňujem takto:

1. Lokalita nie je evidovaná v registri ložísk nevyhradených surovín Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra (ŠGÚDŠ). Jedná sa o opustený lom lokálne označovaný ako Košariská, kde bol v minulosti ťažený andezit ako drvené kamenivo spodného andezitového prúdu. Na lokalite nebol spracovaný ložiskový prieskum a výpočet zásob, tieto sa len odhadovali. V predchádzajúcom procese povoľovania činnosti vykonávanej banským spôsobom pre spoločnosť KRUH, spol. s r.o., Stará Vajnorská 17, 831 07 Bratislava bolo uvedené, že plánované dobývanie neprekročí prahové hodnoty uvedené v zákone č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V blízkosti ložiska Košariská sa **nachádzajú existujúce lomy** Vtáčnik, Podhradie, Lomtec... v lokalitách Podhradie, Kamenec pod Vtáčnikom, Lehota pod Vtáčnikom, Nová lehota.
2. **Nie je úplne vyriešený** postupný plán likvidácie lomu, dopravný poriadok, projekt clonových odstrelov, postupná rekultivácia lomu, ani havarijný plán na potenciálne havarijné úniky škodlivých látok v zmysle zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách a jeho vykonávacej vyhlášky č. 100/2005 Z.z... Nie je vyriešené nakladanie s odpadmi: spracovanie Programu odpadového hospodárstva, vybavenie súhlasu na nakladanie s nebezpečnými odpadmi, spracovanie pokynov v prípade havárie a zabezpečenie zmlúv s oprávnenými organizáciami na odber a následné zhodnotenie alebo zneškodnenie odpadov.
3. Realizáciou navrhovaných opatrení **nie je zabezpečený súlad s právnymi predpismi** – napr. stavebný zákon č. 50/1976 Zb., nesúlad s územnoplánovacou dokumentáciou obce Cigel'. Obec Cigel' má vypracovanú územnoplánovaciu dokumentáciu, ktorá bola schválená uznesením obecného zastupiteľstva č. 8/2002 zo 7.11.2002. Pokiaľ viem, uznesenie zastupiteľstva zaviazalo obec rozhodnúť o lome až po širokej diskusii obyvateľov obce. Územný plán rieši časť intravilánu obce, lom Košariská v ňom nie je zahrnutý.
4. Nedostatočné sú **zdôvodnené pozitíva a negatíva** lomu – kap. 9 Zámeru. Nie je vyhodnotený riziko lokálnych zosuvov v rámci lomu na tektonických poruchách. Nie je zhodnotený **narušenie biokoridorov**. Z hľadiska

územného systému ekologickej stability sú v záujmovom území prítomné regionálne terestrické biokoridory tiahnuce sa okrajovými ekotónovými polohami lesných komplexov Vtáčnika. Tieto ekotónové biokoridory sú poprepájané ďalšími priečnymi regionálnymi biokoridormi. Rozmiestnenie a migráciu živočíchov negatívne ovplyvnia a narušia navrhované technické prvky, napríklad preprava 150 nákladných áut s kameňom priemerne denne. Navyše, v zámere sa uvádza, že (str. 47) v zimnom období bude ťažba značne obmedzená, čo môže znamenať výrazne nadpriemerné záťaže v letných mesiacoch – dopad na cestovný ruch, turistiku, cykloturistiku, hubárčenie, lov...

5. Výkaz plôch lomu zahŕňa iba 4,995 ha (str. 26), ale na strane 2, 3 sa uvádza odhadovaný **celkový záber plochy 10 – 12 ha**.
6. Dopad na rekreáciu a cestovný ruch nie je úplný – chýba zhodnotenie križovania dopravnej trasy s turistickým chodníkom 2629. V riešenom území dôjde k zintenzívneniu vplyvu na lesných cestách a tým aj **bariérového efektu**.
7. Vznik **ďalšieho zdroja znečistenia ovzdušia** nie je v súlade so zámermi Integrovaného programu na zlepšenie kvality ovzdušia v oblasti riadenia kvality ovzdušia - územie okresu Prievidze. Vznikne nový zdroj znečisťovania ovzdušia technologického charakteru, pričom jeho hlavným prejavom bude zvýšená prašnosť, ktorá je len neurčito redukovaná (kropenie pri extrémne suchom a veternom počasí – str. 57 Zámeru)
8. **Hluk v obci Cigeľ** a jej okolí je už v súčasnosti environmentálnym problémom. Zdrojmi sú najmä súčasná príprava ťažby lomu Košariská, nákladnej dopravy a veľký lom Vtáčnik v k. ú. Lehoty pod vtáčnikom, cca 1 km od obce Cigeľ. Ekvivalentné hodnoty hluku v okolí ložiska budú prekračovať 60 dB, v obytnom území v okrajovej časti obce Cigeľ (novostavby v lokalite Ukladište) bude zrejme citeľný hluk z množstva prechádzajúcich nákladných áut, zo samotného lomu, z trhacích prác.
9. Nie je vyhodnotený **dopad na vodný zdroj**, cca 250 m SV od lomu. (str. 33 Zámeru). Povrchové vody môžu byť ovplyvnené v prípade havárie spojenej s prienikom ropných látok do potoka. Lom bude vybavený dieselaagregátmi, čo prináša riziká s dopravou pohonných hmôt – cca 20000 l/rok
10. Doprava je nejasne a nepriaznivo pre obyvateľov a turistov časovo i objemovo denne obmedzená, navrhujem **od 8.00 – 15.00**, stanoviť maximálny počet áut. 150 vozidiel za deň priemerne je veľmi veľa, najmä ak sa uvádza väčšia intenzita v letných mesiacoch, resp. obmedzená prevádzka lomu v zime. Obmedziť prevádzku nie 7.00 – 17.00 a nie 250 dní v roku, zakázať ťažbu a dopravu v sobotu, nedeľu, cirkevné a štátne sviatky. Nie je zabezpečené, aby všetka doprava, vrátane ťažkých mechanizmov, pohonných hmôt bola výlučne iba po určenej trase, nie cez obec. Nemôže dochádzať k výnimkám, ktoré budú odôvodnené napr. zlým počasím atď. Podľa analýzy uvedenej v kapitole IV.1.6 bude intenzita dopravy v súvislosti s prevádzkou kameňolomu

dosahovať 150 nákladných vozidiel a 10 osobných vozidiel za deň. Podľa výpočtu realizovaného v rámci hlukovej štúdie (príloha č. 2) bude ekvivalentná hladina hluku LAeq 50 dB dosahovať do vzdialenosti 40 m od okraja vozovky a v zalesnených úsekoch len do 20 m od okraja vozovky. Ako bolo uvedené **dopravná trasa vedie lesnou cestou blízko obytných a rekreačných zón**, čo znamená, že obyvatelia budú ovplyvnení účinkami hluku z dopravy suroviny z lomu.

11. Obec Cigeľ sa novou výstavbou rozrastá severovýchodným smerom pozdĺž toku Cigľanky a najmä **novobudovaná 16 b.j. bytovka a novostavby v lokalite Ukladište (Rakovec)** sú príliš blízko lomu a dopravnej trasy. Uvedená výstavba nie je vôbec zohľadnená na mapách, výkresoch a v meraniach.
12. Vplyvy na obyvateľstvo: Negatívne vplyvy ťažby sú vo všeobecnosti sú spojené jednak s vlastnou ťažobnou činnosťou (trhacie práce, úprava a spracovanie kameniva) a jednak s prepravou stavebného kameniva. Negatívne vplyvy činnosti v dobývacom priestore, z ktorých sú dominantnými **tvorba hluku a zvýšená prašnosť** pociťujem vo vzťahu k obyvateľstvu ako výrazné, predovšetkým kvôli malej vzdialenosti obytných území od lomu a umiestneniu lomu výškovo nad obcou v horách, čo prispieva k intenzite šírenia sa emisií prachu a hluku.
13. Východná strana ťažobnej plochy lomu Košariská **je situovaná nad stenovým porubom č. 1302 Bane Cigeľ**. Dobývanie uhlia v hĺbke cca 191 m pod povrchom bolo síce ukončené na konci 70-tych rokov minulého storočia a obdobie bola ukončená i exploatacia štvrtého ťažobného úseku, nie je isté, že vplyvy poddolovania na povrch už dozneli. Vypočítaná maximálna rýchlosť kmitania $u = 9,93 \text{ mm/s}$ je v medziach tolerancie povolených maximálnych rýchlostí kmitania pre danú frekvenčnú oblasť, triedu odolnosti „A“ a druh základovej pôdy b, ktoré sú stanovené intervalom od 6 do 12 mm/s. Domnievam sa však, že tieto vyššie hodnoty môžu znamenať určité nepredpokladané **vplyvy poddolovania na povrch** od seizmických účinkov odstrelov.
14. Zamestnanci v lome budú vystavení vysokému až neúmernému stupňu hluku a prašnosti, riziku pracovných úrazov, **čo eliminuje pozitíva vzniku pracovných miest v lome**. Prevádzkovateľ musí pracovisko zabezpečiť podľa požiadaviek nariadenia vlády SR č. 416/2005 Z.z. o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou vibráciám.
15. Z hľadiska ochrany kvality vôd, vzhľadom na použitie ťažkých dobývacích mechanizmov, nákladných automobilov a inej manipulačnej techniky, nie je možné **vylúčiť znečistenie horninového prostredia a následne podzemných vôd** škodlivými látkami, hlavne ropnými uhľovodíkmi (pohonné hmoty, oleje). Zdrojmi možného rizika sú aj miesta manipulácie s týmito látkami. Významnejšie riziko predstavujú najmä havarijné úniky nebezpečných látok

16. Za hlavný zdroj znečisťovania ovzdušia tuhými látkami možno považovať **sekundárnu prašnosť** vznikajúcu pohybom vozidiel a iných mechanizmov v rámci lomu, predovšetkým v dlhšie trvajúcich bezrážkových obdobiach. Z hľadiska ochrany ovzdušia preto odporúčam neustále kropanie vnútroareálových komunikácií. K emisiám prachu bude dochádzať krátkodobo aj pri clonových odstreloch v lome, ktoré budú vykonávané cca 12 x ročne. Vzhľadom na túto frekvenciu nepovažujem vplyv odstrelov na kvalitu ovzdušia za bezvýznamný.
17. Vo všetkých oblastiach vplyvu bude prevádzka spôsobovať **mechanické ohrozenie tu žijúcich zástupcov fauny** a zároveň bude dochádzať aj k rušivým zvukovým (akustickým) vplyvom, ktoré budú vyrušovať a plašiť faunu vyskytujúcu sa v okolí. Tento vplyv bude najvýznamnejší v blízkosti samotného lomu a komunikácii. Niektoré druhy živočíchov sú na vyrušovanie tolerantnejšie, iné ako napr. medveď, rys, mačka divá, orol krikľavý, bocian čierny sú podstatne menej tolerantné čo vyústi k ich ústupu z riešeného územia. Ďalšie negatívne dopady budú aj v rušení ďalších hniezdiacich druhov vtákov, ktoré budú reagovať opustením svojich znášok vajec v hniezdach. Ohrozené budú aj obojživelníky, ktoré sa rozmnožujú v lesných mlákach a najmä v jarnom období často prechádzajú cez lesné cesty.
18. Na základe žiadosti spoločnosti KRUH s.r.o. vydal Obvodný úrad životného prostredia v Prievidzi súhlas na zasahovanie do uvedených biotopov, pod číslom OÚŽP/2008/01576, zo dňa 25.6.2008. V zmysle § 6 ods. 1 a ods. 2 uvedeného zákona správny orgán určil žiadateľovi podrobnosti o zabezpečení revitalizačných opatrení v zmysle vypracovaného „Projektu revitalizačných opatrení, lokalita Slatina pod prameňom Nitry“. Revitalizačné opatrenia sú zamerané na zlepšenie stanovištných podmienok biotopu prameniska Nitry, čo pri všetkej úcte k rieke Nitra **nemá na kvalitu života a zdravie samotných obyvateľov** obce Cigeľ veľký význam.
19. Predmetné územie v súčasnosti predstavuje vcelku vyvážený komplex krajinných prvkov so zachovalými prvkami územného systému ekologickej stability, ktorý tvoria najmä líniové porasty popri tokoch, plochy polí a agrocenotických porastov, sádov a záhrad, v kontakte so súvislým lesným porastom západných svahov pohoria Vtáčnik. Realizácia zámeru spôsobí odťaženie časti masívu kopca Tlstý diel **nezvratnú zmenu reliéfu**. Medzi negatívne stránky ťažobnej činnosti možno zaradiť narušenie scenérie krajiny. Otvorenie súvislého lesného celku skrývkou v plánovanom ťažobnom priestore a následnou ťažbou vytvorí v scenérii územia rušivý vplyv. Narušenie krajiny je intenzívne vnímané z južnej a juhozápadnej strany. Z pohľadu od obce je lom viditeľný najviac od Novák, Sebedražia a od spodnej časti obce a zásadne mení súčasný estetický vnem na hory a lesy nad obcou.

V Cigli 27. novembra

Mgr. Ivan Kadlečík